

Delavska Pravica

Glasililo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Začeti je treba pri temeljih

Da je kapitalistični gospodarski in družabni red nastal v toku razvoja iz liberalizma, o tem danes med resnimi ljudmi ni več sporov. Tudi mi to zgodovinsko dejstvo priznavamo in še stalno trdimo in pribijamo, da je ta gospodarski ustroj za vse delovne stanovne krivičen in nekrščanski.

Do sedanjega mizernega stanja družbe, to je do razbitja družabne solidarnosti in skupnosti in do razrednih nasprotij je prišlo po stoletnem razvoju. Družabna nasprotja in socialne napetosti so danes tu in jih ne izbriše s sveta prav nobeno zanikanje. Nočemo pa s tem reči, da se ta nasprotja in napetosti ne dajo omiliti in v znatni meri tudi odpraviti. Nasprotno! Mi to stalno poudarjamo in na to stalno delamo in se trudimo. Po svojih močeh razkrivamo in popravljamo krivice, ki jih zadaja kapitalizem delovnim slojem in kažemo pota, po katerih bi se dala doseči temeljna sprememba gospodarskega in družabnega reda. Vendar treba pri stvarnih prizadevanjih za novi red s socialno-gospodarskimi nasprotji v družbi realno računati. Kajti ta nasprotja se ne dajo spraviti s sveta s samo še tako dobro voljo delavskih množic in morda posameznih delodajalcev. Zakaj tudi to je gotovo (kar v našem listu vedno poudarjamo), da niti posamezniki niti kake družabne skupine ne odstopajo radevolje od predprav in udobnosti, katere jim zagotavlja nek sistem.

Nasprotja bomo odstranili oziroma bolj točno omiliti le s temeljitimi izpremembami celotnega gospodarskega ustroja. Zato so potrebne globoke gospodarske in socialne reforme, ki bodo v sodobnem gospodarstvu pripomogle do veljave socialnim vidikom in zahtevam delovnih stanov.

Nekateri mislijo, da se dajo sodobne družabne napetosti odpraviti kar enostavno na ta način, da bi dali podjetnike in delavce v skupne gospodarske oziroma stanovske zbornice. Ta gledanja in prizadevanja so gospodarsko in socialno-politično neosnovana in zgrešena. Te načrte, uresničene v okviru sedanjega gospodarskega ustroja, morejo krščanski strokovničarji kot delavci samo odločno zavračati. Kdor hoče, da bi se delavska in splošna socialna vprašanja začela tako reševati, slabo zastopa tudi »nepretirane« in vsakako pravične zahteve delovnih stanov.

Kakor so namreč te želje navidezno lepe in idealne, vendar bi pomenile praktično izvedene pod sedanjim gospodarskim redom za delavstvo pravo črno reakcijo. Ne smemo namreč pozabiti, da so si delavci vse tiste pravice, ki jih danes v naprednejših državah uživajo, priborili predvsem le s tem, ker so nastopali kot samostojna organizirana skupina. Odvzeti delavskemu stanju možnost, da v lastnih javno-pravnih zastopih samostojno brani svoje pravice, bi pomenilo zanj izgubo večine tistega, kar si je v dolgih letih s težavo priboril. Zatorej, kdor sestavlja take zakone, ali o teh rečeh javno razpravlja, naj bi bil o njih malo bolj poučen. Zlasti pa naj bi se v ta stvarna vprašanja vsaj malo poglobili

tisti, ki hočejo po vsej sili biti krščanski strokovničarji in delavski voditelji. Ne moremo si namreč predstavljati, da bi bil vzrok tem njihovim nepremišljenim zahtevam kaj drugega kot nevednost.

Za krščansko socialno delavstvo so ta vprašanja razčiščena že dolgo vrsto let. V vseh svojih programatičnih resolucijah stavlja krščansko soc. delavstvo zmerom na prvo mesto potrebo novega gospodarskega in družabnega reda. Za varstvo in zastopstvo svojih delavskih koristi pa terja svojo lastno delavsko in popolnoma samoupravno stanovsko predstavništvo. Zakaj hiša se ne začne graditi pri strehi in dimnikih, marveč pri temeljih.

Delavstvo vseh strok take nerealne in zanj skrajno škodljive načrte, odklanja. Delavstvo zavrača načrt uredbe o kmetijskih

Jože Gostinčar:

Naši tabori

Kapitalizem je z materialno močjo gospodarsko in politično podjarmil delo in delovno ljudstvo. Delo ni več lastnina delovnega človeka, temveč kapitalista, ki razpolaga z delovno močjo človeka kakor z obratnim orodjem. To se pravi, kapitalizem si je prilastil last in odškodnino nad delom ter uporablja to stanje v prilogo svoje materialne in politične moči napram razdvojenemu in nesložnemu delavstvu.

Kapitalisti imajo v svojih rokah delovno moč milijonov in milijonov delovnih ljudi, katerim določajo delo in odškodnino po mili volji in jim tako po mili volji režejo kose vsakdanjega kruha.

V javnem življenju so delavci v mnogih državah manj vreden element brez ozira na pomen posla, ki ga vrše. Saj je ta posel lastnina gospodarja, zato ima delavec pri njem samo toliko zasluge, kot voliček ali osliček, ki prevaža ali prenaša težke tovore, za kar naj bi bil gospodu še posebej hvaležen, ker mu da nekoliko krme. Pri javnih zastopih delavci ne morejo priti do svoje veljave, zaradi meščansko-kapitalističnih političnih spletk. Volivni redi se spreminjajo po potrebi vladajočih kapitalistično mislečih ljudi. Volivni redi z javnim glasovanjem zabranjujejo »odvisnim« uslužbenecem, da glasujejo po svoji volji in prepričanju ter jih vodijo v hinavstvo, ki nikdar in nikjer ne more roditi dobrega sadu. Delovno ljudstvo zahteva povsodi za volitve tajno glasovanje, pri katerem more vsakdo glasovati res po svoji volji brez vsake hinavščine. Zato so delovni stanovi po vseh kulturnih državah zahtevali in še zahtevajo za vse javne zastope splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico. V mnogih državah je ta način volitev izveden. Tudi naša država je imela ta sistem, ki so ga pa kapitalistični prijatelji odpravili. Delavstvo pa tudi kmetstvo ljudstva si pa tajne volitve želi in vsak resen človek, ki hoče, da bi ljudstvo samo delilo oblast in pravico, mora biti za tajno volivno pravico, v kateri edini se zreali ljudska svoboda.

Ker je delo v celoti zasluženo kapitalizmu, je jasno, da mora vladati med probujenim delavstvom velika nevolja. Saj tisti, ki opravljajo delo, dostikrat nimajo najpotrebnejših stvari za življenje. Po-

zbornicah, pod katere naj bi po tem načrtu spadali tudi viničarji in poljedelski delavci. Tisti, ki ta načrt priporočajo, v svoji nevednosti prav nič ne pomislijo, kako bo to praktično izgledalo. V teh zbornicah viničarji in poljedelski delavci niti paritete ne morejo imeti. Vsi pa vemo, kako gre za delavstvo slabo celo v tistih ustanovah, kjer ima v upravnih paritetah zastopstvo. (V rudarskih bratovskih skladnicah so n. pr. paritetno zastopani rudarji in Trboveljska premogokopna družba. Vendar vsi vemo, da se tu vse večinoma tako rešuje, kakor hoče podjetje.) Viničarji in poljedelski delavci spadajo v delavske zbornice in nikamor drugam! Vse to so viničarji, organizirani po svoji Strokovni zvezi viničarjev v JSZ, dobro preudarili in pretehtali že pred 10 leti in že takrat odločno zahtevali priključitev k Delavski zbornici.

znati je treba samo razmere v delavskih družinah, posebno sezonskih delavcev, pa lahko vidimo vso nesrečo teh ljudi.

Z ozirom na družabne krivice, ki jih povzročajo kapitalizem delovnemu ljudstvu, je potrebno, da se pokaže delovno ljudstvo na javnih taborih in zborih, ter manifestira organizirano za pravičnost in pravico, ki mu jo krati sedanja brezsrčna in nekrščanska kapitalistična družba. Na taborih pa delavstvo, kmečko ljudstvo in nameščenci tudi javno pokažejo, da se niso organizirali za parado, temveč zato, da branijo in zahtevajo svoje pravice, ki izvirajo iz dolžnosti dela.

Na stanovskih taborih delavci in vse delovno ljudstvo tudi glasno priznava svojo organizacijo, katera mu je varhinja in edina opora v težki borbi za vsakdanji kruh, tu delavstvo poudarja potrebno stanovsko in strokovno izobrazbo ter zavest, da delo ustvarja blagostanje, katerega mora biti deležen tudi delavec.

Jugoslovanska strokovna zveza, katero je po okrožnici Leona XIII. naš veliki učitelj in borec dr. Jan. Ev. Krek poklical v življenje in v borbo za pravice dela in delavski napredek — vrši posebno danes točno po njegovi zamisli in po pridobljenih skušnjah delo za osvobodjenje delovnega ljudstva od kapitalistične samovolje.

Jugoslovanska strokovna zveza ne želi netiti sovražne mržnje med delodajalci in delavci; pač pa hoče v vseh vprašanjih dela, odkrit, stvaren in pravičen sporazum, ki naj sloni na enakosti obeh strani. Dokler pa tega delodajalci ne priznajo, bo seveda morala trajati borba.

Jugoslovanska strokovna zveza pa tudi hoče ustvariti med Slovenci in Jugoslavlani krepko organizacijo vseh delovnih slojev, ki naj bi bila neodvisna v svojem delu od vseh podjetij in podjetniških organizacij in političnih struj, da bi mogla nemoteno vršiti svojo veliko nalogo. Tej edini res strokovni organizaciji, ki sloni na temelju krščanskih načel, naj bi se pridružili vsi pošteni in za dobro delovnega ljudstva vneti ljudje. Neznajnejši in špekulantje pa v tej organizaciji nimajo mesta! Tudi naše kmečko ljudstvo bo moralo misliti

V nedeljo 2. avgusta TABOR kršč. soc. delavstva na Homcu Obvezna udeležba za vse skupine kamniškega okraja

STROKOVNA POROČILA

Udeležencem Tabora na Homcu

Vsem oddaljenjšim tovarišem in tovarišicam, udeležencem tabora na Homcu, sporočamo, da je po taboru odhod na Duplico, kjer bo skupno kosilo. Kdor želi, pa ga še ni naročil, naj to takoj sporoči, zlasti če jih bo prišlo več skupaj.

Vsem, ki so izrazili željo, da bi si radi ogledali najmodernejšo tovarno pohištva (Remec in drug), sporočamo, da je vodstvo tovarne dovolilo. Ogled tovarne bo od 2 do 4 popoldne po skupinah, posamezni ogled pa ni dovoljen.

Po taboru gre tudi godba vevških tovarišev na Duplico. Na to delavsko vrtno zabavo vabimo prav vse tovariše, da se še kaj razgovorimo in bližje spoznamo.

2. avgusta dopoldne in popoldne na svidenje!

Odbor skupine Duplica.

Stavka v Domžalah

Stavka v kemični tovarni Medic in Zankl traja dalje. Tovariši borbno vztrajajo in bodo vztrajali do konca. Vršila sta se dva sestanka, na katerih sta poročala tovariša Pestotnik Janez in Bukovec Franc. Stavkujoči so pripravljene vzdržati, pa če bi bilo treba tudi par mesecev, saj se zavedajo, da jim stojijo ob strani vsi tisoči organizirani v Jugoslovanski strokovni zvezi, ki jim bodo poleg moralne nudili tudi materialno pomoč in s tem aktivno pripomogli k njihovem uspehu. Podjetnik je pri pogajanjih zagrozil, da bo svoje stvari vzel iz tovarne, pa če ne bo šlo drugače, bo prišel s kanoni. Toda tudi kljub tej groznji mora avto, ki pride pred tovarno, oditi prazen. Tovariši, stojte ob strani tovarišem v boju!

Kovinarji

Jesenice. Delavstvo pri KID se nahaja že nekaj časa sem v čudno težkem stanju. V varstvu svojih življenjskih koristi je bilo prisiljeno, da si je postavilo medstrokovni akcijski odbor, ki se sestoji iz vseh strokovnih organizacij in ki naj vodi borbo enodušno ter skuša odstraniti vse, kar bi preti delavstvu od katerekoli strani. Predpriprave so bile take, da so odstranile vsako izbegavanje od kogarkoli in po sklepu vseh organizacijskih zaupnikov se je odločil za javni shod, ki se je vršil pretekli petek. V poročilu sta podala Zupan in Perko sliko in potrebe medstrokovnega akcijskega odbora, prebrala pravilnik in načela vprašanje: Zenica—Jesenice. Težak problem je to predvsem, ko se križajo razna poročila in odgovorni faktorji ne dajo jasne slike. Naša dolžnost pa je, da gledamo to tako, da ne bo v škodo delavstvu. Zainteresirati bo treba pri tem vprašanju celo Slovenijo, kajti našemu gospodarstvu preti pogin in temu se bomo morali z združenimi silami odločno postaviti po robu, ako hočemo, da popolnoma ne propademo. Jeseniško delavstvo bo moralo skrbno paziti, da ga ne zadene usoda drugih Trbovelj. Medtem ko je KID v zadnjih letih pred našimi očmi in z našim delom lepo procvetala, smo ugotovili, da so naše plače v marsičem padle. Zato je potreba, da delavstvo skuša dobiti nazaj, kar je pod raznimi pritiski izgubilo v zadnjih letih, zavedajoč se, da so te izgube šle v težke stotisoče.

Ne bo to lahka borba, zato naj delavstvo KID

na strumno in samostojno borbno stanovsko strokovno organizacijo, da se reši kapitalističnih dirgentov, ki postavljajo cene kmetiskim pridelkom in se bogatijo s kmečkim trudom po raznih javno malo vidnih kanalih špekulacije. Vse to se pa more vršiti le vsled tega, ker kmetstvo ljudstvo samo ne vodi svoje gospodarske usode. Tu bi veljalo načelo: »Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog.« Ta samopomoč je v skupnosti, v dobri strokovni organizaciji, katere pa kmečko ljudstvo še nima. Organiza-tivna je vsaka organizacija vezana na žrtve, ako hoče uspehov. Kdor misli, da so uspehi mogoči brez žrtev, se bridko moti. Organizacije brez žrtev so laž in prevara, ker niso in ne morejo biti resne — to se pravi borbene.

Tabori Jugoslovanske strokovne zveze so javni nastopi delovnih stanov, posebno pa organizirana kršćanskega socialističnega delavstva, za odpravo vseh krivic, ki jih moderna materijalistična družba vrši nad delom in delovnim ljudstvom.

V delu in v delovnem ljudstvu je moč, priborimo si še pravico in veljavo!

razmišlja in nadzira delo tistih, ki ga vodijo, kajti le v tem smislu je možno uspešno delo. Delavci, tovariši! V bližnji bodočnosti vas bodo klicali predstavniki organizacij na shode, ki morajo razčistiti problem Zenica—Jesenice ter tudi ostalo, zgoraj navedeno. Pridite vsi na te shode, da vsa vprašanja skupno razmotrujemo in z našo nezlomljivo enotnostjo poudarimo naše življenjske zahteve. — Živi borba!

Tekstilno delavstvo

Vir pri Domžalah. V četrtek, 23. t. m. se je vršila pri podjetju Kocjančič in drug na Viru pri Domžalah razprava za sklenitev kolektivne delovne pogodbe. Besedilo pogodbe je podjetje v načelu sprejelo razen plač, o katerih se bo sklepalo na prihodnji razpravi. Podjetje, ozir. g. Kocjančič je izjavil, da je pripravljen zvišati vsem delavkam plače za 10%. Ker delavski zastopniki niso imeli pooblastila, da bi se mogli o tem končno veljavno razgovarjati, kakor tudi glede nekaterih odstavkov v pogodbi, se je razprava preložila na prihodnji teden. Po razpravi se je vršil sestanek, na katerem se je delavkam poročalo o poteku razprave. Sklep je bil, da naj podjetje poviša plače vsaj za 20%, posebno onim delavkam, ki še sedaj zelo malo zaslužijo. Upati je, da se bo zadeva uredila in ne bo prišlo do kakih težjih nasprotij.

Vsem skupinam! Zbirajte prispevke za pomoč tovarišem v borbi!

Doctor in drug. Razmere predilcev se tu bolj-sajo. In to po prizadevanju organizacije JSZ in po požrtvovalnem delu marljive obratne zaupnice tov. Fani Mervičeve. Dokončno so se sedaj uredile še nekatere stvari, ki so ostale od zadnjih pogajanj. Tako so se zboljšale plače nekaterim tovarišem in so prišli k boljšemu delu. Treba je vztrajati, potrpeti in neodjenljivo se boriti. Predilsko delavstvo zaupa JSZ, ker vidi, da je leta res delavska. Zato bi bilo od vseh naših somišljenikov ne samo lepo, marveč tudi prav, da bi vsi v redu plačevali svojo članarino JSZ in da bi bili vsi organizirani. Neorganizirani delavci ni delavec, marveč garaš, suha veja brez sadu in kakor žoga, ki jo kapitalist lahko brene kamor hoče.

Lesni delavci

Duplica. O našem strokovnem gibanju smo že poročali. Uspeh je za danes zadovoljiv. Najtežje je glede plač, ker podjetje le trdi, da denar ne doteka redno v tovarniško blagajno. Obljubljeno je, da bo tudi to kmalu rešeno. Zaslužki so slabi, pa še ti so neredno izplačevani. S tem se beda delavstvu še bolj povečava. Pokaže naj se res dobra volja v dejanju, naj pa kdo drugi čaka. To bo tudi dalo delavstvu mnogo več volje do dela. Red povsod in nad vse!

Rimske toplice. V nedeljo, 2. avgusta se bo vršil izredni občni zbor naše strokovne skupine lesnega delavstva v Rimskih topliacah, in sicer dopoldne v prostorih Nova pošta v Rimskih Toplicah. — Za vse tovariše in tovarišice je udeležba dolžnost. Pri tako važnem delu kot je občni zbor, ne sme manjkati nikogar. Zavedajmo se tega: kolikor moči, toliko pravice. Zato jačimo našo strokovno in delavsko zavest, ker le tedaj bomo sposobni uspešno se boriti proti sedanjemu krivičnemu družabnemu redu.

Oblačilno delavstvo

Otiški vrh. V tovarni Ornik-Mitrovič se je ponesrečil tkalski pomočnik tov. Kocuvan, po rodu iz Ljutomeru. Zgrabilo ga je jermenje ter ga je zavrtelo s tako silo, da je zletel v strop, od tam pa je padel nazaj med tekoče stroje. Gotovo temu ni vzrok samo naključje, marveč so tu tudi neke nepopolnosti v namen zaščite proti nezgodam. Kakor se pripoveduje, bo krivo precej tudi to, da je imenovani delal več šihrov skupaj naenkrat. Delavci povedo, da je delal v soboto, v nedeljo in nesreča se je zgodila v ranih urah v ponedeljek. Delavec si je tako včasih tudi sam kriv svoje nesreče. Ako v osmih urah premalo za-

služiš, bori se za tako plačo, da bo zadostna. Ne boj se, da bo radi tega podjetje propadlo. Delavci ali je boljše, da hodite naokoli polni jetike in s polomljenimi udi ter povrh še sestradani, kakor pa da imamo primeren delovni čas in pravične plače? Ponesrečeni tov. Kocuvan se zdravi v bolnišnici v Slovenjgradu. Ima težke poškodbe in zlomljeno roko. Vsi mu želimo, da bi čimprej ozdravel.

Otiški vrh. V nedeljo, 26. julija, je imel za odbornike in obratne zaupnike predavanje o organizatoričnem poslovanju tov. tajnik Rozman Peter. Bilo je zanimivo. Tako nam bo odslej laže organizacijo pravilno voditi in še boljše delati. Da, naloge naše strokovne organizacije so tri: delavce združiti, delavcem priboriti pravične delovne pogoje in delavce izobraziti.

Kamnoseki

Ribnica na Pohorju. Kamnoseški delavci so sklenili poživiti svojo skupino JSZ. V ta namen se je vršil lepo obiskan sestanek. Sestanek je otvoril ribniški kaplan tov. Šmon, ki je dejal, da bi mu bilo v največje veselje, če bo sedaj, ko odhaja iz tega delavskega središča, mogel kot zapuščeno pustiti in dati delavstvu močno organizacijo JSZ. Na sestanku je govoril tudi tajnik tov. Rozman Peter. V najkrajšem času bo redni občni zbor te skupine — naše stare kršćan. soc. delavske postojanke na tem zelenem in kamenem Pohorju.

Opekarstvo delavstvo

Radomlje. Naše opekarsko delavstvo je zopet imelo sestanek skupine dne 26. t. m. Na sestanku je v imenu centrale poročal tov. Rukovec s Količevega o potrebnih borbosti zavednih strokovničarjev in nas vzpodbujal k resnemu strokovnemu delu.

Gradbeno delavstvo

Bohinjska Bistrica. Kakor smo že poročali v zadnji »Del. Pravici«, je bilo delavstvo, ki je zaposleno pri regulaciji hudournika Belca, primorano ustaviti delo.

Na posredovanje JSZ so se vršila dne 23. julija 1936 pogajanja na licu mesta, da se pričeta dela zopet nadaljujejo.

Bansko upravo t. j. delodajalce je zastopal g. nadsvetnik ing. Stranar, šef gozdno-tehničnega oddelka za urejevanje hudournikov.

Delavsko zbornico tovariš Marinček, županstvo gg. predsednik Mavrič in podpredsednik Rozman, delavstvo pa tovariši: Rant, Pipenbacher in Tavčar.

Po daljši razpravi se je dosegel ta-le sporazum:

1. Pomožnim delavcem se zviša plača za 35 par na uro.
2. Zidarji imajo od 3.50 do 5 Din na uro. Po značaju zaposlitve in kvalifikacije.
3. Minerji in strojni mojster od 3.50 do 4.50 Din na uro.

Na novo določene plače veljajo od 1. julija t. l. dalje.

4. Zamude radi vremenskih neprilik do ene ure se ne bodo odštetevale.

5. Delavstvo prične z delom 24. julija 1936.

6. Radi ustavitve dela se ne bodo izvajale nikake posledence.

Razpravo je vodil predsednik občine g. Mavrič. Delavstvo je ves čas nastopalo disciplinirano in solidarno.

Nova postojanka. Delavci, ki grade banovinsko cesto z Reke proti Sv. Arehu čez Pohorje, so se vsi organizirali v JSZ. Delavci so odločeni, da se jim morajo boljše sedanje prenize meze. Pri plači 20—23 Din na dan je pač umetnost živeti, posebno, če je tu še družina. Z združenimi močmi se bo dalo vse storiti in doseči. V strokovni organizaciji je moč!

Kropivna pri Prevaljah. Gradbeno delavstvo, zaposleno pri regulaciji ceste Hudournik—Kropivna—Črna, se je stoodstotno organiziralo v Jugoslovanski strokovni zvezi. Sestanka v nedeljo, dne 20. julija, ob eni popoldne se je udeležilo skoraj vse članstvo. Tov. Vadjal Lovrenc je vodil sestanek. Tov. Podojsteršek Franc je razložil pomen strokovne organizacije in prečital pravila JSZ, na kar jih je članstvo enodušno sprejelo. Izvolil se je sledeči pripravljalni odbor: predsednik tov. Zaže Tomaž, tajnik Vadjal Lovrenc, blagajnik Urban Rudolf, za pomožna blagajnika za Kropivno Gregorčič Alojz in staro topilnico David Ivan; za odbornike: Dolinšek Alojz, Mencinger Alojz, Vižintin Gregor. Po izvolitvi se je prečitala resolucija na bansko upravo. Resolucija zahteva, da se gradbenemu delavstvu v Kropivni poviša pla-

ča vsaj toliko, da si bo moglo najnujnejše življenjske potrebščine nabavljati. Druga točka zahteva uvedbo bolniškega zavarovanja. Večina delavstva je zaposlena v vodi. Ker so pri nas vode, ki izvirajo v planinah, jako mrzle, ni čudno, če gara delavec po 10 ur dan za dnem, ako potem zboli. Ko pa zboli, nima nikake zdravniške pomoči. Saj se zasluži komaj za potrebno hrano, zdaj pa še zdravnik! — Neki delovodja postopa precej surovo napram že itak izmožganemu delavstvu in mu za vsako malenkost grozi z odpustom. Upamo, da se bo poboljšal in da ne bo tudi delavstvo prisiljeno ostro nastopiti proti njemu. — Tovariši, trdno se oklenimo svoje strokovne organizacije! V slogi si bomo izboljšali svoje razmere!

Kamnolomci

Zgornja Bistrica. S 15. julijem je potekla pogodba delavstvu banovinskega kamnoloma. Ob zaključku so nastale težave, ker uprava trdi, da delavstvo ni pripravilo pogojene količine gramoza. Delavstvu se je prvotno obetala soudeležba na dobičku, sedaj pa se trdi, da so delavci še dolžni na preveč sprejetih mezdah in da morajo pripraviti še 500 kubikov gramoza. Zastopnik JSZ, v kateri je to delavstvo polno organizirano je ugotovil, da se pogodba ni izvajala tako, kot je bila sklenjena. Stisnili so se drobilci kamna. Tako se je od prvotne dnevne produkcije gramoza 40 kubikov, moglo proizvajati samo 28—30 kubikov. Nad 100 kubikov kamna pa so delavci na ukaz upravitelja morali zavreči kot neuporabnega, čeprav so ga morali vrtati, streljati in dvigati. O vsem tem pogodba ničesar ne določa.

Ker pa se namerava sklepati nova pogodba, h kateri žele neki gospodje pritegniti delavce, se je soglasno sklenilo, da delavstvo ne bo sklenilo nobene pogodbe več. Delavstvu je vseeno, kdo prevzame kamnolom, ono se bo brigalo samo za svojo plačo, katera je sedaj prenzka. Delavstvo zahteva vsaj 4 din na uro. Akorda ne prevzame, ako ne bodo dani taki plačilni pogoji, da se bo v akordu vsaj 25% več zaslužilo kot pri urnih mezdah. Delo v kamnolomu je silno težko ter se predvsem obleka in obutev zelo naglo uničuje. Z interesi za novo pogodbo se je že dosegel sporazum tako, da bodo vkalkulirali v novo ponudbo delavske plače pa 4 din na uro. Za nadure so bili pri banki upravi storjeni vsi koraki in se je izplačilo teh nadur tudi z najbolj merodajnega mesta že zagotovilo. JSZ bo tako tudi v bodoče z vsemi močmi znala varovati delavske koristi.

Viničarji

Dosegli so svoje pravice

Nekako pred enim mesecem bi se imela vršiti viničarska komisija na občini Velika Nedelja za viničarja Majerič Petra iz Huma pri Ormožu zoper neko gospo Fritz, vinogradnico iz Ptuja, katera pa se komisije ni hotela udeležiti. Viničarju celo zimo ni plačevala dela (rigolanja), polovico deputatne zemlje pa mu je odvzela. Pod takimi pogoji viničar pač ni mogel vztrajati, zato se je raje izselil, za neplačani zaslužek pa se je obrnil na viničarsko komisijo. Na tej občini pa so v tem še precej neuki, zato se ni naredil zapisnik in cela zadeva bi zapadla v nič, če si ne bi viničar poiskal člana naše organizacije, ki ga je napotil v Ljutomer na tajništvo. Med tem pa je občina oddala viničarjev račun že na sodišče. Strokovni tajnik je sporazumno z viničarjem privolil v poravnavo. Napisali so takoj zunaj na hodniku zapisnik, še predno so bili klicani k sodniku. Tako bo sedaj dobil viničar 1520 dinarjev in si sme požeti rž z »zaplenjene« deputatne zemlje. Da ni vodstvo organizacije vzelo zadeve v roke, bi ta viničar dobil prav malo ali pa tudi nič, ker sam ni vedel, kako uspešno začeti.

Dne 24. junija se je vršila viničarska komisija v Ljutomeru za viničarko Habjanič Nežo iz Hermancev, ki je dobila izplačanih 57 dinarjev odtegnjenega zaslužka, 6 košev krompirja in pol-druhi mernik krušnega zrna. Vinogradnik pa je zahteval odškodnino za grozde, ki so ga pozobale njene kokoši in to le malenkost, a si je dal po sodno zapriseženem cenilcu preceniti škodo na 250 Din. To navajamo kot opomin viničarjem, da pazijo, da ne bo delala perutnino škode v vinogradih, kajti o tem govori tudi viničarski red § 10. zadnji odstavek, da viničar odgovarja za škodo, ki bi jo naredili njegovim ljudje ali živina.

»Jaz grem zastopat samo »poštene vinogradnike«, je pri eni zadnjih viničarskih komisij izjavil

vinogradnikov zastopnik. Prav, ako tako ravna — nam se le celo smešno zdi to, ker smo mnenja, da poštene vinogradniki ne hodijo po viničarskih komisijah. Ta mož, ki je tudi sam vinogradnik, ni sicer eden najslabših za viničarja, toda tudi ne eden najpravičnejših. To sodimo potem, ker si je ob isti priliki privoščil obrežniti na voditelje organizacije in s tem posredno ob organizacijo samo. Smo neomajnega prepričanja, da popolnoma pošten in pravičen vinogradnik ali oskrbnik ne govori zoper organizacijo ali njene voditelje. Tihotapec se pač vedno financarja boji in ga rad opravlja.

Limbuš. Tu bi se imela vršiti viničarska komisija proti upravi Racerdvora v Mariboru (posvestva admontskega samostana). Viničar tov. Skok Karel je zahteval svojo triletno nagrado, ki je ni dobil in imel je pritožbo radi neužitne pijače (črne kakor gnojnica), katere je dobival letošnje poletje ob težkem delu v vinogradu. Razprava bi se imela vršiti 28. julija, pa je upravitelj g. Gselman rajši poklical viničarja, da sta se sporazumela. Viničar je dobil do zadnjega dinarja izplačano vso nagrado v znesku 925 Din. Pijačo pa sedaj tudi dobiva zdravo, dobro in v redu. Zganiti se je treba, organiziran biti in gre.

St. Ilj v Slovenskih goricah. Viničar tov. Purčaj Ivan se je skozi celo leto sem kregal s svojim gospodarjem. Sedaj se je na viničarski komisiji sklenilo premirje pod pogojem, da bo viničar ostal do jeseni v stanovanju, da bo imel z njemu pripadajočih njiv vse pridelke, ni mu pa treba nič hoditi na delo k gospodarju. Povrh je dobil plačano vse odtegnjeno mleko in povrnilo so se mu stroški komisije. Viničarja je zastopal tov. zaupnik Rozman Peter.

Gorenjske skupine JSZ in MZ

prirede v nedeljo dne 6. sept. pri Sv. Joštu nad Kranjem

tabor slovenskega delovnega ljudstva

s sledečim sporedom:

V soboto 5. septembra zvečer gore po vsej Gorenjski kresovi v spomin dr. Janeza Ev. Kreka.

V nedeljo 6. septembra pri Sv. Joštu:

Ob 9 sv. maša na prostem.

**Ob pol 10 odkritje spominske plošče dr. Jan. Ev. Kreku (Jože Gostinčar).
Ob 10 delavsko zborovanje, na katerem bodo govorili: Dr. Andrej Gosar, Ivan Pestotnik in Joško Jurač.**

Tabor bo posvečen predvsem spominu našega velikega učitelja dr. J. Ev. Kreka, obenem pa naj bo živ dokaz zavednosti gorenjskega delovnega ljudstva.

Delu slava — delu čast!

Razno

Slovenska Bistrica. Zadnji naš sestanek v dvorani hotela Beograd, na katerem je imel tov. P. Rozman predavanje o idejnih razlikah strokovnih organizacij, je šel našim in še celo mariborskim socialdemokratom hudo na živce. Večkratno pisanje o tem v njihovem časopisju in posebni napadi na njihovem zadnjem sestanku tu v Slov. Bistrici to potrjujejo. Iz tega se vidi, da jim ni zato, da delavstvo ve, kaj hočejo oni in drugi. Saj res marsikaj delavec ne ve, če je razlika kaj večja kot to, da so oni beli, drugi rdeči, tretji plavi in ne vem še kakšni, ko vendar vidimo, da kapitalisti postopajo z vsemi enako brez ozira na barvo. Tako predavanje je bilo potrebno in nujno, da dobimo delavci vsaj o tem jasno sliko. Podobnih predavanj bo pri nas še treba, ker je zanimanje za JSZ v Slov. Bistrici tudi med dosedanjimi pripadniki drugih skupin znatno. Zlasti pri tistih, ki niso zadovoljni z diktaturo raznih njihovih vodij. Tovariši, vse pljuvanje na nas, zato ker smo krščanski socialisti le mirno potrpiamo, vračajmo pa to z delom tako, da pridobivamo povsod za našo JSZ novih članov.

Slovenjgradec. Sestanek, na katerega so bili povabljeni delavci iz vseh tovarn in podjetij v Slovenjgradu ter v okolici, je nad vse pričakovano lepo uspel. Dosedaj je vladalo med našim delavstvom pravo mrtvilo. O pomenu prave delavske strokovne organizacije je govoril tajnik Jugoslovanske strokovne zveze tov. Rozman Peter iz Maribora. Vsi so se enodušno izjavili, da bodo zastavili vse sile, da se delavstvo povsod organizira v JSZ. Izvolili so se organizacijski zaupniki, posamič za vsako podjetje z nalogo, da povsod pribivajo novih članov in da sproti poročajo o krivicah in zahtevah delavstva svoji organizaciji. Le kolikor bomo strokovno organizirani, toliko moremo upati na boljše čase.

Iz centrale

Nekatere skupine še vedno niso obračunale kongresnih brošur. Vse te skupine prosimo, naj naj nam ne otežkujejo dela, katerega je že itak preveč in skrbe, da bo ta denar čimprej zbran in nakazan.

Prav tako nam nekatere skupine še niso obračunale kongresnih razglednic. Tudi te prosimo, da čimprej uredite in nam nakažejo denar. Nekaj komadov slik je še na razpolago, ako bi kdo naročil, sporočite.

Mladinska zveza

V Mariboru se je 26. julija vršil ustanovni občni zbor Mladinske zveze JSZ. Udeležba je bila zelo lepa ter so vsi pristopili kot člani. Izvolil se je odbor, katerega sedaj čaka velika naloga, da napravi skupno z vsemi tovariši delavci in delavkami iz tega odseka pravcato mladinsko gibanje med mariborskim delavstvom. Kdor ima mladino, ta ima bodočnost. Mladina je cvet naroda in ta narod tvori predvsem delovno ljudstvo. Zato zagrabimo to gibanje z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo, kolikor največ kdo more, ker to je naše delavsko gibanje.

Zenica - Jesenice

Tednik »Slovenija« razmotriva to vprašanje in svoja razmotrivanja takole zaključuje:

»Kar je pri stvari najhujše: da nova železninska industrija bo nastala s pomočjo državnih podpor. Z državnim denarjem bo ustanovljena in kadar bo omahovala, bo seveda spet dobila podporo in državnih blagajn. To se pravi, ker davki iz srb-skih pokrajin komaj krijejo dohodke lastne uprave: v prvi vrsti slovenski denar bo stavljal se železarne, to se pravi dalje, slovenska industrija sama bo plačevala davke zato, da bo lažje in hitreje likvidirana. Po geslu jugoslovanske nacionalne Narodne Odrane, da je treba »slovenščino likvidirati«. Likvidacija na gospodarskem polju je vse-kako zelo uspešen začetek.

Morebiti bo vsaj primer Zenice izučil slovenskega človeka. Izučil, da bo videl in sprevidel, da oportunistična politika ne dovede nikamor, iz preprostega razloga, ker je tam doli ne razumejo. Da bo sprevidel, da je na mestu samo odločna, brez-kompromisna politika.

Samo eno bi bilo dobro: da ne čakamo dotlej, ko bo za premogovniki še slovenska železninska industrija na tleh in ko bo tako spet hudo oslabiljena odporna moč našega naroda.«

N A M E Š Č E N E C

Strokovna organizacija in nameščenci

Zavest oblikuje človeka in njegovo bit. Vprav nameščeneč, prav tako kakor delavec, se mora zavesti, da je človek in kot tak družabno bitje, otrok božji, in po sv. krstu član občestva Kristusove ustanove, katoliške cerkve. Iz te zavesti smo krščanski socialisti. Bitna osnova v socialnem oziru pa je krščanstvu popolna osebna svoboda posameznika, ker je Bog sam položil v človekovo vest prosto voljo, ki je po njej svobodno in zadovoljno kot družabno bitje v službi občestva. Iz tega slede ne le pravice, ampak tudi dolžnosti. In prva dolžnost je pravičnost in ljubezen do bližnjega. Na teh je nujno osnovana nedotakljivost osebne svobode, ki je tem popolnejša, čim večja je gospodarska neodvisnost posameznika.

Po teh načelih v določenem podjetju, ki je snov, namenjena v prid občestvu, nameščeneč ne more biti suženj te materije, še manj pa svojega predpostavljenečega, ki sta oba v mislu krščanskega občestva drug drugemu sočloveka, brata. Ker pa šele zavest oblikuje človeka in njegovo svobodo, ki mu po gospodarski neodvisnosti krepi hotenje in osebnost, je po načelih ljubezni in pravičnosti dolžnost vsakega zavednega nameščeneča, da v svojem sотовarištvu vzbuja in krepi to zavest. Skupek zavednih tovarišev je organizacija, je izraz skupnega hotenja, enotne volje v stremljenju, da se zavaruje tako osebna svoboda, kakor gospodarska neodvisnost vsakega posameznika.

Menčestrski liberalizem, ki je po individualističnem pojmovanju družbe zasušnil človeka materializmu in ga odvrnil od duhovnih vrednot, je oče materialističnemu socializmu, ki vprav na kapitalističen način — da se tako izrazim — ubija v človeku njegovo osebnost, s tem pa tudi osebno svobodo in hotenje po gospodarski neodvisnosti. Vprav v tem tiči tudi vzrok, zakaj je še vedno veliko število nameščencev stanovsko nezavodno.

Strokovna organizacija nameščencev na krščanski osnovi ščiti ves stan svojih članov po vidikih popolne ravnopravnosti vprav zaradi svojega

vzvišenega namena, oblikovati v nameščenceu svobodnega in gospodarsko neodvisnega človeka in v njem krepiti zavest in prosto voljo v duhu božjih in naravnih zakonov, — zato ne sme in ne more biti priprtega ali del kakršnekoli politične stranke. Take strokovne organizacije mora prav tako strogo čuvati svojo neodvisnost od dnevnih politike, kakor svobodo in gospodarsko neodvisnost svojih članov. Je pa povsem naravno, da bodo člani, vzgojeni v duhu svoje strokovne organizacije, vršili svojo državljansko pravico in dolžnost po svoji prosti volji in vesti v okviru tiste stranke, ki bo po svojem programu in delu najbolj ustrezala načelom kršč. soc. strokovne organizacije nameščencev.

Strokovna organizacija, ki veže svoj obstoj za rep politične stranke in se plima in oseka njenega članstva ter uspehi in neuspehi uravnavajo po trenutni moči in vplivu stranke, morda tega

ali onega spravi ob kruh ali h kruhu, ni pa sposobna za odločno borbena akcijo in načelno vzgojo svojega članstva. Zakaj uspehi vsake strokovne borbene akcije zavisijo od nešteto okoliščin in komponent, za katerih uresničenje je okvir stranke tem tesnejši, čim večja je politična grupacija socialno povsem heterogenih elementov.

Iskretni in zavedni slovenski katoliški nameščenci za varstvo svojih strokovnih in verskih načel nimajo torej kaj izbirati, ker je edina njihova res neodvisna organizacija Strokovna zveza privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije v Ljubljani. Samo ta in edino ta organizacija ima vse pogoje za to, da oprta na JSZ delavstva vzbuja svoje članstvo po navodilih božje in cerkvene avtoritete k osebni svobodni in h gospodarski neodvisnosti po svoji socialni borbenosti, ki dviga duha in zatira klečeplazenje, stremušstvo in farizejstvo.

Fran Radešček.

Mladi nameščenci

Če govorimo o mladih nameščencih, imamo v mislih nameščence med 15 in 18 letom. Danes je meja vsled brezposelnosti in nezaposlitve pomaknjena znatno navzgor, tako da se giblje med 24 in 25 letom. V sled tega se je njih število vznemirljivo povečalo. Predno se pogledimo v vzroke te ugotovitve, se nam zdi potrebno, da si ogledamo življenjske pogoje te mladine.

Nameščeneč med 15 in 18 letom se nahaja pod močnim vplivom duševnega in telesnega razvoja. Vzgojitelji to dobro poznajo. Mladi človek se začne zanimati za svojo bodočnost in za postavitev samostojne eksistence, katero vidi največkrat v rožnati luči. V splošnem pa ni pričakovati konkretnih sklepov v tem oziru. Čim pa se ustali njegov značaj, doseže potrebno strokovno uspo-

sobljenost v šoli ali praksi, potem šele začne spoznavati borbo strok. organizacij ter začne samostojno hoditi svojo življenjsko pot.

Sedanji čas je našel tisoče in tisoče mladih ljudi na pragu za vstop v življenje. Potisnjeni v prisilno brezdelnost, so v breme družbi in staršem. Ali naj jih obsojamo? Ali naj postanejo vsled tega še bolj zaprti vase, apatični? Naj nas ne čudi, če mladina, katere duševnost je razrvana, odločno obsoja sedanji kapitalistični družabni red.

Zamislimo se v položaj, ko mladi človek, ki dolga leta išče priložnost, da bi dobil službo, da bi postal vreden član človeške družbe, razočaran ugotovi, da mu življenje ne nudi tega, kar je ponos vsakega, postati samostojen in ne biti odvisen od javnih podpor ali biti v breme staršem. Pa recimo, da tudi najde nameščenečje. Ali je zadovoljen? Kako mu gre? Ali mu sramotno nizka plača daje kaj boljše izgleda? Nikakih! Nameščeneč se mora po naravi svoje službe boljše oblačiti nego delavec, zato mu pa njegova plača še malo ne zadoštuje, da ne govorimo o poročenih nameščencih.

V nedeljo 2. avgusta vsi na Homec!

Rozman Joško:

Po Švici in Luksemburgu

Naslednje jutro smo se razšli. Kratek stisk roke, pozdrav z željo, da bi naše delo rodilo kar več uspehov in tovariši so odhajali na svoje domove. Nobenih posebnih odhodnic in govoranc. Zdelo se mi je, kot da se drugi dan zopet snidem in nadaljujem z delom. Jaz sem ostal še par dni v Churu, ker sem čakal na sejo predsedstva osrednje krščanske strokovne zveze v Utrechtu. Da si prihranim na izdatkih, sem se za ta čas preselil v hribe. Dobro uro pešhoda iz Chura v višini 800 m nad morjem leži lična vasica Maladers. Tu sem se namenil, da ostanem dva dni. S tem sem si prihranil za polovico na izdatkih, kar je pri švicarskih frankih precej. Kljub temu, da je bila navadna gostilna, pa je bila potrežba prvovrstna. Seveda bi sam nikoli ne prišel na to, da bi šel v hribe. Tajnik v Churu mi je pripovedoval, da je neki Slovenki oskrbel službo v tej gorski vasi. Pravi, da bi po vsej verjetnosti bila zelo vesela, ako bi po dolgem času mogla zopet čuti slovensko besedo. Vabil me je, naj bi jo obiskala. Ker človek v tujini res rad sliši slovensko besedo, sem se odločil in sva popoldne šla peš proti vasi. Ni mi pa tovariš mogel povedati, odkod deklet je. Uganka je bila takoj pri prvi besedi rešena. Izdal jo je dialekt. Bila je Korošica, doma iz Roža na Koroškem. V Švici je sploh veliko deklet iz Avstrije, ki so v službah po raznih penzionih in hotelih. V zadnjem času morejo biti zaposlene samo kot navadne služkinje, boljše mesta pa so pridržana domačim dekletom. Povsod se branijo tujevc.

Za nedeljo sva se s tajnikom dogovorila, da naredimo izlet na Arozo. To je krasno gorsko letovišče z jezerom, obdano okrog in okrog z vencem belih gora, v višini 2000 m. Precej velike strmne premaga električna železnica v dveh urah. Značilni so lepi pregovori, napisani na posameznih posta-

jah. Nekatere sem si zabeležil. Dva sta mi posebno ugajala, in sicer: »Es eilt die Zeit, Mensch sei bereit.« (Čas hiti, človek bodi pripravljen.) »Wo ein Wille ist, ist auch ein Weg.« (Kjer je volja, je tudi pot.) Kanton Graubringen (Švica je razdeljena v 22 kantonov — pokrajin) ima v tem gorskem zatišju ogromen sanatorij za jetične. Poleg njega gradijo novega in sicer za otroke. Ta strašna bolezen nikjer ne prizanaša, tudi bogati Švici ne. Sicer pa ne smete misliti, da je ljudstvo samo bogato. Prav tako je borno in ubogo kot naše, le ta razlika je, da si zna nekoliko bolj pomagati in si je znalo dobro organizirati tujski promet. Včasih mu je prinašal lepe dohodke. Danes pa tudi tujevc ni več toliko, grede bolj v Avstrijo, ker je tam vse veliko ceneje. Švica ima precej visoko valuto in je to velika ovira za razvoj njenega tujskega prometa.

Posebnost tega izleta je bila v tem, da smo v gozdu fotografirali vervece in ptičke, ki pridejo prav na roko in vzamejo hrano. Izletniki so jih navdali, da se prav nič ne boje. Pri nas bi seveda kaj takega ne bilo mogoče, ker bi gotovo marsikdo verveč, čim bi prišla na roko, vtaknil v žep in je nesel domov. Seveda bi potem verveč tudi več ne bilo, ker bi takoj vedele, da jim pri tem prete nevarnost. Je to res prijetna zabava, pri kateri skoraj pozabiš, da se bo treba vrniti.

S tovarišem tajnikom sva se grede tudi marsikaj porazgovorila. Zelo se je zanimal za naše razmere, pri tem pa pripovedoval o njihovih razmerah, ki seveda tudi niso rožnate. Tudi v Švici ima strokovna organizacija težave, ki pa seveda niso tako težke, kot pri nas. Borba za samostojnost in neodvisnost strokovnega gibanja je pa prilično povsod enaka. Tudi tu bi politični faktorji radi, da bi jim strokovna organizacija služila samo v politične namene. Toda švicarsko delavstvo je to nazaranje že pred leti premagalo. Nekoliko čudno se sliši, pa vendar je res, da so enkrat šli kot delavska stranka celo samostojno na volitve, torej ločeno od oficijelne, oziroma skupne švicarske katoliške politične organizacije. Ob tej priliki so dobili tudi

nekaj poslanskih mandatov. Za kanton Graubingen je on edini delavski poslanec. Ima pri tem delu velike težave z ostalimi strankinimi sodelavci iz drugih stanov. Čestokrat pride do takih nasprotij, da ločeno zborujejo in vsak zase rešujejo razna politična vprašanja. Seveda je strokovna organizacija v Švici tako močna, da jo politična stranka mora upoštevati in izvesti vse njene zahteve. Na splošno pa so razmere v Švici veliko bolj idealne, nego pri nas. Življenjska raven delavcev in nameščencev je veliko ugodnejša. Tako n. pr. zasluži navaden uradnik 400 do 500 frankov mesečno (5600 do 6200 Din.) Delavci-težaki pri javnih delih zaslužijo po 25 frankov tedensko (400 Din.). Brezposelnost je znatna. Vendar zvezna vlada kakor tudi posamezni kantoni veliko store za omiljenje brezposelnosti in investirajo ogromne zneske v javna dela. Najbolj trpi na brezposelnosti gradbena obrt. Sklenjeno je namreč, da za daljšo dobo ne smejo graditi novih hotelov, ker bi s tem delali konkurenco ostalim, ki že itak nimajo veliko prometa.

V torek, dne 23. maja sem se poslovil od gospodinje, ki je tudi Avstrijka in Slovenke Korošice ter jo mahnil proti Churu. Tov. tajnik Wilhelm je bil zelo zaposlen. Kantonski parlament je namreč zasedal in razpravljal o važnih gospodarskih in socialnih vprašanjih. Zato ga nisem nadležoval. Poslovil sem se in ga povabil, naj pride kdaj pogledat naše kraje. Moja pot je šla preko Švice, del Francije (Alzacije) v Luxemburg. Vožnja po Švici je pravi užitek. Snežni vrhovi, jezera, mesta in lične vasi se vrste drugo za drugim. Človeku se zdi, kakor da je v pravljici tisoč in ene noči. Železniška proga je vsa elektrificirana. Ob 11. uri dopoldne sem bil že v Baselu. Veliko mesto v trikotu na meji Francije in Nemčije. Videti je, da je že od nekdanj veliko trgovsko mesto. Posebno zanimiva je mestna hiša, katero sem precej posrečno dobil na svoj sicer majhen fotografski aparat. Do tu sem potoval brez vsakih neprilik. Popoldne sem hotel nadaljevati pot preko Francije v Luxemburg, toda pri kontroli potnih listov so me zavrnilo, naj si nabavim

Dr. A. G.

Boj komunizmu

Ena najbolj značilnih potez v mišljenju in ravnanju vodilnih krogov širom Evrope je — **nervozen strah pred komunizmom**. Ta nervoznost se ne kaže samo v ostrih izjemnih zakonih in oblastvenih ukrepkih, ki merijo na zatiranje komunizma v kakršnikoli obliki, temveč se razkriva tudi v nastajanju raznih posebnih skupin in organizacij, ki imajo za svojo najvažnejšo nalogo, odkrivati tajne sledove komunistične miselnosti, organizacije in akcije.

Kljub vsemu temu pa vidimo, da ravno v deželah, kjer je ta način protikomunističnega boja najbolj razvit, komunistična miselnost in največkrat tudi organizacija bolj napreduje kot nazaduje. Zato se ne moremo prav izogniti vprašanju, odkod to, kaj je vzrok tega, tako očitnega neuspeha v borbi proti komunizmu.

Predvsem ne smemo prezreti, da je le malo pravih zavednih komunistov, ki bi bili glede tega socialnega nazora in gibanja zares na jasnem, bi imeli točno sliko o tem, kakšen naj bi bil novi, komunistični družabni red. Velika večina se jih navdušuje za komunizem le radi tega, ker so s svojim sedanjim socialnim in gospodarskim položajem skrajno nezadovoljni, pa si obetajo, da bodo v novem, komunističnem redu tako rekoč same po sebi odpadle vse tiste težave in nadloge, s katerimi se morajo sedaj boriti. Ta vera je mnogokrat tako trdna, da je ne more omajati nikakšno, niti najbolj temno slikanje vsakovrstnih trdot in težav v boljševiški Rusiji, ki velja danes tako mnogim izmed najbolj ponižanih in razžaljenih vsaj na tihem kot nekaka objubljena dežela. To je tem bolj razumljivo, ker se je le prevečkrat pokazalo, da so bile različne strahotne vesti o gospodarskih in socialnih razmerah v deželi boljševizma močno pretirane ali celo popolnoma izmišljene.

Vobče treba reči, da je običajno pisanje o popolnem neuspehu vseh boljševiških naporov za gospodarski napredek dežele resnični borbi proti komunizmu raje več škodilo, kot pa koristilo. Posledica takega pisanja je namreč, da ljudje ne verjamejo niti resničnim poročilom in upravičenim kritikam komunističnega, oziroma boljševiškega gospodarskega in družabnega reda. Zato se močno motijo vsi tisti, ki mislijo, da bodo širjenje komu-

nistične miselnosti zavrlili in zaustavili, če slikajo razmere v »boljševiškem raj« kolikor mogoče črno in strahotno. Ne trdim, da ne bi tudi to tu in tam vsaj trenutno učinkovalo; vendar je končni uspeh takega boja skrajno dvomljiv.

Mnogo več bi lahko v tem pogledu dosegli, če bi povsem nepristransko oertavali tok in razvoj boljševiškega poskusa. Tudi v tem primeru bi se namreč pokazalo, da boljševizem, oziroma komunizem sam na sebi niti malo ne vodi do rešitve vseh tistih pereh gospodarskih in socialnih problemov in vprašanj, ki nas danes tarejo. Vsa vprašanja smotrno narodno gospodarske organizacije in vodstva ter prav posebej še vsa vprašanja in težave modernega meznega razmerja, n. pr. vprašanje delovnega časa, odmorov, dopustov, higienskih in varnostnih naprav po podjetjih, vprašanje udeležbe pri dobičku podjetij, vsi problemi socialnega zavarovanja itd. so v boljševiškem in sploh komunističnem gospodarskem in družabnem redu nujno prav tako težki in zamotani, kakor so kočljivi in le s težavo rešljivi v kapitalističnem gospodarstvu. Zlasti industrijsko delavstvo se mora v komunističnem sestavu prav tako boriti za svoje pravice, kakor mora to storiti v kapitalističnem gospodarstvu. Še več, če pomislimo, da je v komunističnem gospodarstvu država edini ali vsaj najvažnejši delodajalec, vidimo, — in to potrjuje prav izrazito tudi boljševiški zgled — da je s tem združena za delavstvo velika nevarnost, ker ima opravka s premočnim gospodarjem.

Če bi si stvari na ta način povsem nepristransko, brez vsakršnega pretiravanja in omalovaževanja postavili v pravo luč, bi storili s tem v boju proti komunizmu neprimerno več, kot zaležejo vse običajne krute in strahotne slike ter vse uničujoče sodbe o boljševiškem poskusu, katerim pa le malo kdo verjame. Vsaj eno bi dosegli, da bi se namreč tisti, ki se danes slepo navdušujejo za komunizem, misleč, da bo v njem tako rekoč samo po sebi vse dobro, polagoma streznili in pričeli uvidevati, da v modernem gospodarskem in družabnem življenju vobče ne more biti drugače, kakor da neprestano garamo in delamo ter se borimo vsak za svoje pravice. Kakor hitro pa bi spoznali, da jim tudi

komunizem sam na sebi ne more v nobenem primeru zagotoviti ugodnega življenja brez večjega napora, se ga gotovo ne bi več tako krčevito oklepali, kot se ga danes premnogi oklepajo.

Seveda je to samo ena, in sicer negativna plat v borbi proti komunizmu. Če hočemo, da bo ta boj uspešen, moramo storiti več, precej več. Samo s tem, če bomo kazali, pa naj si bo še tako jasno in prepričevalno, da v komunizmu tudi ni rešitve, bomo namreč ljudi pač pripravili, da bodo voljni kreniti drugo, boljšo pot; toda, katera je ta pot, to jim moramo sami pokazati. Drugače se to pravi, da moramo na mesto komunističnega nazora in njegovih ciljev postaviti sami svoj socialni nazor, ki bo ustrezal potrebam in zahtevam našega časa.

Gotovo je namreč, da gospodarske in družabne razmere v našem času kar vpijejo po temeljiti preureditvi. Te zahteve in njene nujnosti ni mogoče brez velike nevarnosti niti zmanjševati niti odlagati. Če ne bomo mi sami v polni meri izpolnili te svoje dolžnosti ter na temelju krščanskih načel pokazali zares praktične in uspešne poti k ozdravljenju in temeljitemu izboljšanju sodobnih družabnih razmer, potem se pač ne bomo mogli in smeli pritoževati, če bodo to storili drugi, seveda ne po naše, temveč po svoje, kakor ustreza njihovemu brezbožnemu svetovnemu nazoru.

Pa tudi to še ne zadošča za res uspešno borbo proti komunizmu. Gotovo, potreben, nujno potreben nam je praktičen, realen in tudi radikalen socialni program. Vendar tudi od najbolj zdravih in modrih idej in samih programov ljudje ne morejo živeti. Tisto, kar naša doba najbolj zahteva in pričakuje, so nagla, smotrna in odločna dejanja.

Le pogledimo, kaj daje v obeh najbolj bednih delovnih slojev boljševizmu tako privlačno moč. Mar morda res njegov komunistični program? Prav gotovo ne! Morda jih je nekaj med mlado, še neumirjeno inteligenco, ki jih predvsem to mika; velika večina resnega delovnega ljudstva pa za take stvari nima posebnega smisla. Tisto, kar jih pri boljševizmu mika in vleče, so dejanja, je tista odločnost, s katero so se boljševiki vrgli na pereče gospodarske probleme in jih — čeprav po svoje, s strahotnimi, ponajveč nepotrebniimi žrtvami, toda končno vendarle z znatnim uspehom premaknili z mrtve točke ter tako pripravili temelje za gospodarski napredek dežele. S tega vidika je najresnejše in najbolj učinkovito orožje proti komunizmu smotrna in odločna praktična gospodarska in socialna politika, ki bo ljudem vili vera, da se tisti, ki vodijo usodo naroda in države, zavedajo svoje dolžnosti, da imajo pred seboj jasne cilje in močno voljo, odločno, če treba tudi brezobzirno ukreniti vse, kar je potrebno, da bo v vsem gospodarskem življenju v deželi zavladal svež duh velike aktivnosti in izrazite socialne pravičnosti.

Dokler ne bomo tega umeli in praktično tako storili, toliko časa bodo zman vse slovesnosti, lepe besede in obljube, pa tudi vse grožnje in kazni. Posebno mi, katoličani, ki imamo največ razloga storiti vse, da zaustavimo pot komunizmu, ne bi smeli zamuditi nobene prilike, da pokažemo v dejanju, kako znamo sodobno socialno vprašanje boljše reševati od boljševikov in komunistov.

Produkcija in zaslužki rudarjev v nemški premogokopni industriji

Po poročilih nemških strokovnih časopisov se je položaj v nemški premogovni industriji izboljšal. Produktivnost črnega premoga (brez Posarja) znaša 134.13 milij. ton in 9.27 milij. ton več kakor v letu 1935. V Posarju je znašala produktivnost 8.89 milij. ton, tako da znaša skupna produktivnost črnega premoga v Nemčiji 143.01 milij. ton. Produktivnost rjava premoga se je povečala za 10.11 milij. ton in je dosegla 117.38 milij. ton.

V nemških premogovnikih je povprečno zaposlenih (brez Posarja) 340.000 rudarjev. Število zaposlenega delavstva napram letu 1935 se je povečalo za 12.550 delavcev.

Produkcija enega delavca je znašala 2167 kg v januarju 1935, v decembru 1935 se je zvišala na 2216 kg. Povprečna produktivnost na šiht (dnino

8 ur) je znašala na enega moža v skupnem številu zaposlenega delavstva v Porurju 1692 kg napram 1678 kg v letu 1935.

Povprečni zaslužki rudarjev znašajo v skupnem številu zaposlenega delavstva (vključeni tudi z onimi delavci, ki so zaposleni v stranskih obratih) so znašali v Porurju 7.15 Mark, napram 7.11 M. v letu 1935 (na 8 ur).

Na Saškem so zaslužki znašali 6.09 M, napram 6.04 M, in v Spodnji Šleziji 5.56 M, napram 5.53 M v letu 1935.

Mladina na tabore!

in da je njegovo politično delo v parlamentu samo zaradi tega, ker bi sicer ne mogli izvesti nobenih socialnih zakonov. Da so imeli pri tej borbi uspeh, ja zasluga v tem, ker so zbrali gradivo, katerega bi pri nas zaman iskali. Nekatere stvari so mi dali celo seboj. Tako so na podlagi uradnih podatkov ugotovili, da so bili dobički podjetij večji, kot izplačani zaslužki delavcev. Za primer bom navedel suhe številke. Na mezdah je bilo izplačano v letu 1934 v težki železarski industriji 177,558,270 frankov, dobički podjetij pa so v istem letu znašali 219,000,000 frankov.

Pa tudi drugi podatki so izredno zanimivi in poučni. Zelo so se zanimali za naše razmere, posebno še, ko sem jim povedal, da je tudi Slovenija majhna dežela, vendar z močno razvito industrijo. Mene je precej zanimal ustroj njihove strokovne organizacije in odnosi s politično stranko. Poudarjali so, da so v strokovnem pogledu od politike popolnoma samostojni in neodvisni. Le taki namreč morejo brez škode za delavstvo vršiti res pravo strokovno borbo. V enem so me posebno potrdili. V tem, da mora politika biti v službi delavstva in njegovih upravičenih zahtev, ne pa, da delavstvo služi politiki. Strokovna organizacija zahteva, politika pa mora izvršiti, posebno kar se tiče socialno-politične zakonodaje. Vse pa se prej izdelala in prerešeta v strokovni organizaciji, seveda prav tako tudi v delodajalskih strokovnih organizacijah in ta mnenja, ki jih izdajo strokovne organizacije, so za politiko oziroma za izvedbo zakonov, odločilna. Kje smo še pri nas od tega? Kot kulturnovzgojni organ imajo katoliška delavska društva. V teh sodelujejo tudi duhovniki. Strokovna organizacija pa je izključno last samo delavstva in ji tudi ne vsiljujejo duhovnega vodstva. Rekli so mi, da se jim to zdi docela nepotrebno. Strokovna organizacija je namreč tu zato, da se bori za kruh in izboljšanje splošnega položaja delavskih mas. Zato mora strokovno organizacijo voditi in v njej odločati le delavstvo samo. Vprašal sem g. duhovnika, urednika dnevnika »Luxemburger Wort«, kakšno

mnenje ima on glede enotnega nastopa krščanske strokovne organizacije s socialistično strokovno organizacijo. Rekel je, da to akcijo pozdravlja, ker je le s složnim delom mogoče, da bo delavstvo kaj doseglo. Pravi, da organizacije pri tem niso nič izgubile, pač pa pridobile. Z njim sva se pogovorila tudi marsikaj drugega, posebno glede mladinske organizacije. On se osebno pozna z Cardijnom in je bil že parkrat v Belgiji na tečaju žosistične mladinske organizacije. Po njegovem mnenju uspeva organizacija le zaradi tega, ker je vodstvo do skrajnosti odločno, vztrajno in delavno. Tudi on je vedel povedati, da so žosisti imeli ravno v katoliških vrstah največje nasprotnike. Danes so vse to premagali in dokazali vsemu svetu, da prinašajo mir, srečo in blagostanje. Brez krvave revolucije so preobrazili mladino v prave revolucionarje, ki je ne samo do drugih, marveč tudi do sebe skrajno stroga in neizprosna. V tem pa ravno tiči jedro njihovih uspehov.

K homškemu taboru

Za staro pravdo!

Po vrhovih in dolinah so zagoreli kresovi za časa oblasti grajščakov v znak, da je mera trpljenja polna. Dvignilo se je takratno delovno ljudstvo ter se v množicah zbralo na hribečku, da zakriči proti neznoznemu stanju, da se navduši za borbo proti vsem tiranom in izkoriščevalcem. Združilo se je, da se bori za pravično postavo. Sad teh taborov, te enotne borbe je, da grajski bič ne pada več po hrbtu slovenskega kmeta, pa tudi krute desetine ni več.

V tej obliki je že davno ni več. Toda današnji delovni stanovi, vsi, ki si morajo z žulji svojih rok služiti vsakdanji kruh, morajo prenašati krivice, ki se komaj razlikujejo od tedenjnih Industrijsko delavstvo, ki je v množicah zaposleno po posameznih obratih, se temu stanju veliko lažje zoperstavlja kot drugi stanovi. Vsaka borba pa je, če ni dobro organizirana, nemogoča.

Ko je veliki mož, naš učitelj in voditelj dr. Janez Ev. Krek vodil slovenski narod, opazoval bedo in trpljenje delovnega človeka, ga je bolelo srce. Hodil je po slovenski zemlji od hiše do hiše, od človeka do človeka, da je tako res mogoč dometi bedo, o kateri so mu pripovedovali. Z onimi na drugem bregu — z bogatini, se je tudi večkrat razšel. Pogled na bedo na eni in razkošje na drugi strani ga je navdušil, da je začel to neznakost reševati. Pisal je socialne članke v razne časopise, izdajal brošure in knjige, toda razkošje in beda nista prenehala. Uvidel je, da bo tukaj treba borbe. V ta namen je ustanovil delavcu strokovno organizacijo, današnje Jugoslovansko strokovno zvezo, kmetu kmetijsko družbo, konzumna društva itd. Vse današnje krščanske organizacije in društva so njegova zamisel, a le žalobog, da njegovo zamisel vli dosledno in nepokvarjeno le Jugoslovanska strokovna zveza. Povsod drugod so njegove ustanove zasedli ljudje, ki jim beda ljudstva ni mar ali pa le bore malo. — Dr. Krek se je dobro zavedal, da ni dovolj, da je društvo in organizacija ustanovljena. Šel je na delo, da vsem, ki trpijo in gladujejo, dopove, da je za nje rešitev v njih samih, v skupnosti, v organizaciji.

Tabori, kamor je prihajalo slovensko delovno ljudstvo v množicah, so mu postali že tradicija. Nič pompa in hruščiča, samo na letak, da pride Krek, se je zbralo tisoče delavstva. Vsako leto o Malem

Šmarju je bil tak tabor na Homeu. Še se jih spominja tukajšnje ljudstvo, še in še si jih želi. Ljubezen in pravica, svoboda in prostost, to so bile zahteve njegovih taborov. Delovno ljudstvo danes najbolj občuti, kaj je izgubilo z dr. Kekom. Take bede pri nas gotovo ne bi bilo, ako bi imeli takega voditelja, kot je bil on in ki bi vzgajil vse v moža, kar nam je zapustil v zibelki.

Jugoslovanska strokovna zveza hoče svoje poslanstvo vršiti častno in preko vseh zaprek. Naše besede so resnica, ki tudi postaja dejanje. Nima-mo Boga in vero le na jeziku, ampak naša dela naj pričajo, da slone na evangeljskem nauku, da vedno, povsod hočemo ljubezen in pravico, svobodo in prostost. Borimo se za staro pravdo!

Ko so letaki za tabor na Homeu, ki bo v nedeljo, 2. avgusta, zagledali beli dan, že gre od ust do ust glas, da hočejo delovni stanovi skupno pokazati na krivice današnjih razmer, da se hočejo drug za drugega boriti, da bo prenehala beda in stradanje in da mora prenehati tudi razkošje in bogastvo na račun delavskih žuljev. Kmet in obrtnik se zavedata, da je delavec največji njih kupec in kar on pripori, tudi zanje pripori, saj sam nikdar nič nima. Vsi bodo ta dan pokazali, da je v njih še živ glas rajnega dr. Kreka, ki jim je že tolikokrat govoril prav na tem mestu, kot bo nedeljski tabor. Delovni stanovi spregledujejo, da jim ni rešitve v čakanju in tarnanju, niti v kakih političnih strankah, ampak v njih samih. Niso še vsi prišli do spoznanja, toda mnogo jih je že, ki hočejo kreniti na pot, ki jo je začrtal dr. Krek. Med nami ne sme biti razlike, ko pa vsi trpimo, vsi smo teptani in zaničevani od kapitalističnih mogotcev. Vsi mi, ki žuljavih rok jemo trdi najemniški kruh in vsi vi, ki s svojim znojem napajate slovensko zemljo, za nas vse bije dvanaajsta ura. Vsi mi, ki od zore do mraka garamo, hočemo in moramo hoteli, ne bogastva ne razkošja, ampak možnost človeka vrednega življenja. Po vseh gričih in ravninah naj na predvečer tabora zagore kresovi v znak poguma, da bomo šli v boj za staro pravdo, v znak protesta proti trpljenju in izkoriščanju, v opomin vsem, ki že leta in leta ostajajo gluhi za naše potrebe, za našo bedo, pa še v znak, da si delovni stanovi podajamo roke za borbo proti našim skupnim sovražnikom in v dokaz, da naše sile rastejo in se krepe preko vseh nasprotovanj. Borc Mavricij.

Naš tabor

pri Sv. Križu nad Jesenicami

Prvi letošnji tabor je bil namenjen našim gorenjskim kovinarjem. Za ta svoj praznik so si izbrali priljubljeno izletniško točko, kjer vprav v zadnjem času postavljajo svoje letne hišice, Sv. Križ nad Jesenicami v vznožju Golice in Rožce, kjer je krasen pogled na te prelepe gore.

Sv. Križ je bil ta dan praznično oblečen. Domači fantje so postavili mogočne mlaje in s hiš so visele zastave v pozdrav taborjanom. Od prvega jutranjega ljubljanskega vlaka so prihajali v veseljem razpoloženju udeleženci tabora. Okrog 9 dopoldne se je oglasila jeseniška godba in neprenehoma igrala do prihoda duhovnega voditelja JSZ p. dr. Angelika Tominca, ki je ta dan sicer težko, pa vendarle pustil svoje posle v Ljubljani in prihitel med delavce. V zvoniku se je oglasilo pritrkovanje in vsi udeleženci so hiteli k okusno in slavnostno prirejenemu oltarju zunaj cerkve, kjer je pristopil k sveti daritvi p. Angelik. Pred sv. mašo je imel p. Angelik kratek nagovor na zbrane taborjane, naj se vztrajno in požrtvovalno bore v svojih organizacijah za pravice in dostojanstvo človeka, ki ga današnji kapitalistični družabni red v svoji materialistični miselnosti brezobzirno tepta. Sveta Cerkev je in mora biti zaščitnica preganjanj in teptanih in mora podpreti borce, ki se borijo za pravični družabni red. Pri sv. maši je krasno prepeval moški pevski zbor s Koroške Bele.

Po službi božji se je vršil na prostoru med župniščem in cerkvijo tabor, katerega se je udeležilo nad 1300 delavcev in več sto domačinov in gostov. — Zborovanje je otvoril predsednik jeseniške skupine tovariš Pukšič Lojze in pozdravil predstavnike organizacije, zastopnike posameznih skupin, p. dr. Angelika in domačega župnika. Po otvoritvi so sledili kratki pozdravi na zborovalce. Predsednik JSZ Žumer Srečko je pozdravil zborovalce v imenu centrale, sledil je pozdrav p. dr. A. Tominca, Joška Rozmana v imenu Mladinske zveze, nadalje so tabor pozdravili g. župnik Krašna, Peter Arnež, Stare je pozdravil v imenu tovarišev iz kamniškega okraja, Grčar v imenu članov iz Lesca, Zupan v imenu tržiških in Andoljšek v imenu bohinjških tovarišev. Končno je še pozdravil tov. Pukšič v imenu jeseniškega strokovnega odbora.

Prvi govornik tov. Križnik Filip iz Trbovelj je podčrtal nujno potrebo strokovne organizacije in močno grajal delavce, ki se ne zmenijo za delavsko borbo, dočim so pa navadno prvi tam, kadar je treba kake uspehe uživati. V lepih besedah je svaril jeseniške kovinarje, naj ne hodijo pot slovenskih rudarjev, ki so zaradi svoje brezbrčnosti za lastne delavske koristi padli tako globoko, da se jim danes brez kakega njihovega vpliva reže kruh, ki ga jim po mili volji reže delodajalec in so res

le stroj v rokah lastnika rudnikov. Opozoril je tov. Križnik kovinarje, da imajo danes še vsaj dober kos kruha, čeprav se tudi njim lahko reče, da ni prevelik, toda branijo naj ga v svojih močnih strokovnih organizacijah, da se jim ne zmanjša in skrbijo za svojo bodočnost.

Drugi govornik tov. Jurač iz Celja je opisal strašne razmere v današnjem kapitalističnem družabnem redu, bedo brezposelnih, revščino viničarjev in še zaposlenih delavcev ter grozen propad med delavnim ljudstvom in tistimi, ki dandanes brezmišleto trosijo denar po raznih letoviščih in zabaviščih ter morskih kopališčih. Tega prepada, ki je danes tu, ni povzročilo delavstvo, ki si ga najmanj želi, ampak kapitalistični gospodarski sistem, pri katerem pa delavstvo le strada in trpi pomanjkanje, uživa pa nekdo drugi. Pomniti pa moramo na pravilno presojo in delo, da ta veliki socialni prepad ni delo božje, ampak le ljudi, ki ne spolnjujejo božje zapovedi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Če bi vsi katoličani dejansko živeli po tej zapovedi, bi bil na svetu red in mir, kraljevala bi pravica v zadovoljstvo vseh ljudi. Na koncu svojega govora je naznačil, da je dolžnost katoličanov predvsem pa nas delavcev, da svoje katoliško prepričanje uveljavljamo v borbi za pravice preganjanj in žaljenih. Mi moramo pričeti s svojim delom v rudnikih, tovarnah, gozdovih in žagah, dvigati moramo duhovno te užaljene ljudi in boriti se za njih dostojno življenje. S tem ne bomo le blažili strašni razredni prepad v človeški družbi, ampak bomo vršili predvsem tudi katoliški apostolat.

Oba govornika sta bila prisrčno nagrajena od navzočih za svoja izvajanja. Tov. Pukšič je po opoldanskim skupnim molitvi zaključil lepo delavsko zborovanje in omenil, da so neki ljudje že poprej govorili in komentirali naš tabor, češ da ga bomo s sv. obhajilom pričeli, z marksističnimi nauki pa končali. Navezujoč na to opazko, ki jo je narekovala zloba ali zavist, je zaključil tabor z besedami Kristusovimi: Smili se mi množica.

Po taboru se je razvila prav prisrčna zabava med taborjani. Jeseniška godba, kateri gre vsa hvala in priznanje, je neumorno igrala celo popoldne skorajda brez oddiha. Zastopniki posameznih skupin iz bližnje in daljne okolice so se spoznavali z jeseniškimi tovariši in motrili življenje svojih skupin z drugimi. S tem so dobili novega pogona in veselja za delo v organizaciji. Po četrty uri so se počasi pričeli razhajati proti Jesenicam, okrog šestih so se pa zadnji poslovili od svetokrižskih tovarišev in njihovega pridnega predsednika in z godbo na čelu odšli v dolino.

Veseli moramo biti tega našega prvega letošnjega tabora. Zahvala gre tudi domačemu g. župniku, ki je v to prireditve zastavil vse svoje sile, da je Sv. Križ dostojno sprejel taborjane, prav tako pa tudi vsem udeležencem, ki so s svojo udeležbo pozdravili tabor s tem pa tudi našo Jugoslovansko strokovno zvezo. Bog daj, da bi ta tabor, kakor tudi še vsi predstojajoči, razgibal delavske vrste in ojačal borbo vseh zavernih krščanskih socialistov na pravičen družabni red!

Za Trbovljani in Jesenicami - Mežica?

»Trepča mines limited« v Kosovki Mitrovici je dosedaj kopala svinčeno rudo in jo v zdobljenem surovem stanju izvažala v topilnice na Anglesko. V zadnjem času pa pripravlja družba načrt velike topilnice, ki bi predelovala svinčeno rudo v čist svinec.

Mežica, ki je bila dosedaj edina topilnica svinčene rude v državi in ki je tudi angleška last, bo dobila v Trepči ostrega konkurenta. Kakor se izve, bo kapaciteta nove topilnice toliko, da bo mogla kriti celotno potrebo naše države. Svinec je poleg železa in bakra najvažnejša kovina za produkcijo orožja in municije.

Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki inserirajo v naši »Delavski Pravici«!

Pridobivajte novih naročnikov!

V nedeljo 6. septembra TABOR gorenjskega kršč. soc. delavstva pri Sv. Joštu nad Kranjem

Drobne vesti

Notranja politika v teh vročih dneh počiva, ker so skoraj vsi ministri in voditelji raznih strank, tako od JRZ, od JNS in od opozicije po »banjah«, v letoviščih i okrevališčih.

»Slovenska zemlja« in »Stara pravda« sta se strnili v skupnost in bo odslej izhajala kot glasilo enotnega konzorcija le »Slovenska zemlja« z geslom: »za staro pravdo«.

V borskem bakrenem revirju je bil zadnje nedeljo slavnostno položen temeljni kamen za zgradbo rafinerije — topilnice za čist elektrolitičen baker. Slavnosti je prisostvovalo pet ministrov s predsednikom vlade na čelu. Cistilnica, ki bo veljala 40 milijonov dinarjev, se bo začela prav graditi v začetku sept., obratovati pa bo začela šele koncem prihodnjega leta. Baker je posebno velikega pomena za oboroževalno industrijo. Poleg tega pa vsebuje vsaka tona bakrene rude po 50 gramov zlata in po 100 gramov srebra. Tako je šlo sedaj vsako leto iz države okoli 2000 kg zlata in okoli 6000 kg srebra, če se je izvažala surova ruda. Zato se ni čuditi, če celo javno izkazuje rudnik, ki je last neke francoske družbe, tako bajne dobičke. Ministri so ob tej priliki poudarjali, da je to za Zenico drugi korak na poti v novo ekonomsko politiko, katero je po načrtu začela uvajati sedanja vlada, a to so samo šele začetki, katerim bodo sledila nova dejanja.

Občinske volitve: Šmarjeta na Dolencskem: volilcev 629, volilo 344 (54%); Oberc (JRZ) 334, Beretič (opoz.) 10. — Bela cerkev: volilcev 302, volilo 235 (78%); Bevc (JRZ) 139, Zorko (opoz.) 96.

Arnautović je dobil za atentat na predsednika vlade v Narodni skupščini 6. marca t. l. po 10 dnevni razpravi pred sodiščem za zaščito države — 15 let robije in trajno izgubo častnih pravic. Njegovi najdaši — narodni poslanci pa so dobili: Stojadinović 5 let robije, Trbič 4 leta robije, Milovanović 1 in pol leta robije. Trije obtoženi narodni poslanci so bili oproščeni. Rapravi so skoraj neprekinjeno prisostvovali med drugimi

V Španiji že 14 dni divja krvava državljanska vojna. Uporni generali in oficirji, katerim so se pridružile razne fašistične in protirepublikanske struje, so organizirali to klanje zato, da bi preprečili še tisto malo socialnih reform, katere je pri-

pravljala za delavstvo in kmete sedanja zakonita vlada. Njihov namen je uvesti vojaško diktaturo, nekateri pa celo hočejo obnovo monarhije. Točnih poročil iz dežele, ki je vsa v ognju, seveda ni. Strokovne organizacije, ki so se stavile na razpolago vladi, so proglasile v vseh krajih, kjer imajo oblast uporniki, splošno stavko. Sestavljenih je bilo že več delavskih polkov, ki so najbolj zanesljivi in najbolj borbeni v vladni armadi. Do prave odločitve za eno ali za drugo stran vendarle še ni prišlo. Za vlado pa govore med drugim dejstva, da ima trdno v rokah centrum države — Madrid in še Barcelono, vse delavstvo, industrijsko in poljedelsko in večji del vojnega letalstva.

Bolgarski kmečki pokret je postal spet enoten. Po nasilni smrti velikega bolgarskega državnika Stambolijskega, se je gibanje razbilo in so nastale razne struje. Sedaj so se voditelji sporazumeli za skupen pokret, kar so ljudske množice stalno zahtevali.

Turška armada je zasedla po podpisu pogodbe o Dardanelah v Montreju vse dosedaj nezasedene kraje ob vhodu v Črno morje. Pogodba, ki je to dovolila Turčiji, daje tudi enake pravice svobodnega izhoda in vhoda črnomořskim državam: Rusiji, Romuniji, Bolgariji. Za vojne ladje vseh drugih držav pa je vstop v Črno morje prepovedan in je tako rekoč postalo rusko jezero.

Zakon o javnih delih je sprejel francoski parlament soglasno. Noben desničarski poslanec se ni drznil glasovati proti. V treh letih bo država zgradila za 20 milijard frankov občekaristnih naprav. — Sprejet je bil tudi zakon o cenah premoga in o splošnem nadziranju cen goriva.

V Avstriji je vlada po sporazumu s Hitlerjem razglasila amnestijo, ki obsega do 10.000 zaprtih političnih zločincev iz vrst hitlerjevcev in socialnih demokratov.

40 ruskih vojaških letalcev je te dni z letalskim generalom na čelu v enem samem velikem vojnem avionu priletelo v goste na Češkoslovaško. Tu so jih sprejeli z največjimi častmi.

Inspektor vojske, general Smigly je zanaprej po posebnem zakonu, katerega je vlada enostavno razglasila, poleg predsednika republike najvišja oseba v poljski državi in se mu morajo vsi pokoravati. Posebna vrsta diktature!

To in ono

Duplica. Tovariši! Resno se pripravimo za tabor na Homcu. Ker glavno delo pride na našo skupino, naj vsak pokaže zavest, če bo kam došel, da bo to tudi gotovo in vestno izvršil. Mi vsi moramo na delo, da bo ta delavski praznik čim sijajnejši. Udeležba na taboru pa je za vse dolžnost. Zbirališče je točno ob pol devetih na Homcu pred šolo! Pripravimo za predvečer povsod kresove!

Maribor. Kako živi naš delavec. Delavci, ki opravljajo skoraj najtežja dela, so stalno vsak dan brez toplenga in pravega kosla. Največ jih živi samo ob suhem kruhu, morda s kosom čebule zraven, včasih košček »braunšveigerja« ali požirek jabolčnika. Znani so zidarji in stavbinski delavci, ki tudi zjutraj ne jedo nič toplenga, marveč samo kruh, h kateremu jemljejo požirke vode, da ga lažje požirajo. Plače so samo za polovico delovnega časa. Boljša mesta v mariborski industriji imajo največ inozemci v rokah in s tem tudi vse boljše plače, pri katerih potem naše delavstvo lažje priganjajo. V mariborskih industrijskih podjetjih je 32 inozemcev, ki imajo po 5000 do 9000 Din mesečne plače, 11 pa celo takih, ki imajo še več. Zato pa ni čudo, če mora delavstvo stradati, ker je tolika nesozmernost pri plačah in če jih več sto mora delati samo za enega. Ureditev tega je na delavstvu samem.

Dobrova. V naši občini je vsaj polovica delavstva, ako ne še več. Katere stroke pa, bi lahko kdo vprašal trdeč, da nimamo nobene tovarne. Vseh strok jih najdete ali pa tudi samo ene, ako je treba; n. pr. letos je precej dela na cesti, vsi so tam. G. Ambrožič se pri okrajnem cestnem odboru precej trudi, da se ta potrebna dela letos pri nas vršijo in smo mu tudi občani — delavci hvaležni. Nekaj delavcev se je odločilo, da vstopijo v strokovno organizacijo, ker so spoznali, da jim je ta zelo potrebna, pa naj bodo zaposleni kjerkoli ali pa nikjer. Dobro se zavedajo, da je dela na cesti le še za nekaj tednov, in kam po-

tem, se vsak s skrbjo vprašuje. Imeli smo že predstaneček, na katerem nam je bilo razloženo, kako in kaj je treba za vstop v delavsko organizacijo. Sklenili smo izvoliti zaupnika, kateri nam je potreben. Dalje bomo morali sklicati še kakšen sestaneček, da se pogovorimo o nadaljnjih korakih. Povedati moramo takoj tudi to, da nekaterim ni všeč naše zanimanje za delavsko skupnost. Tem odgovarjamo, da naj si nikar po nepotrebnim ne mučijo svojih živcev in naj bodo potolaženi s tem, da imamo delavci prav toliko pravice biti organizirani, kakor kdo drugi. Vsakemu svoje in tako tudi našemu delovnemu ljudstvu!

Dobrova. Skozi vas Vrhovci so letos začeli avtomobilisti in motociklisti prave dirke proti znnemu jezu na kopanje in solnčenje. Prav nič pa nimajo obzira do sokopalcev, ko iste prehitvajo in jim navalijo na debelo prahu na vse in povsod. Ravno tako jim ni mar naše prijazno predmestno naselje in njih stanovalci, da jim s svojim »zmerim« tempom vožnje napolnijo vprav pred večerom stanovanja s prahom. Danes samo povemo, da je tik naselja banovinska cesta, katere naj se prizadeti v prvi vrsti poslužujejo in istočasno prosimo naše občinske moče, da naj potrebno ukrenejo in naložijo tem »prijateljcem« primerno mitnino. Stanovalci Vrhovcev.

Karl Ussar
tovarna tehtnic
Maribor
Plinarniška 17

Zahtevajte cenik!

Tovariši! Pristopajte kot člani k

„Delavski tiskarni“

registrovani zadrugi z o. z.

6 urni delavnik je uvedlo neko večje živilsko podjetje v državi Michigam v Združenih državah ameriških že l. 1930 za poskus. Delalo se je v 4 izmenah. Več kot 5 letna dobra izkustva s tem skrajšanim delovnim časom so pripravila podjetje do tega, da je sklenilo uvesti 6 urnik za stalno. Plača pa je ostala tolika kot je bila l. 1930. za 8 ur dnevno.

Naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice vsem naročnikom, katerim je potekla naročnina za list

Vljudno prosimo, da se jih poslužijo in nam nakažejo če le mogoče vsaj četrtletno naročnino

Uprava

Za 5 odstotkov presega po ruskih uradnih poročilih proizvodnja l. 1935. predvidevanja narđtvo. Vendar nekatere industrije niso dosegle predpisanih količin (med drugimi premogarstvo). L. 1936. bo povišek proizvodnje večji v industrijah, ki delajo za konzum, kot pa v industrijah za producijska sredstva.

Policijski pes. A: Kakšen pes je to? B: Policijski. — A: Pa ni prav nič podoben policijskemu psu. — B: Ze mogoče, ker spada k tajni policiji.

Nova dalmatinska klet

MATO MONTANA — Maribor, Koroška št. 39
priporoča najboljša

naravna dalmatinska vina

Cene najnižje — Din 8—10 liter — Prepričajte se!

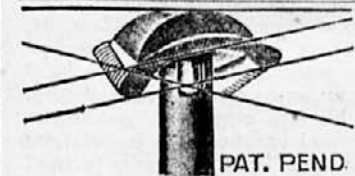
ČE POTREBUJETE obleke ali blago za obleke - za moške in ženske - potem pridite k nam v

TRGOVSKI DOM

MARIBOR

in Vas bomo postregli

z zelo nizkimi cenami

FASAN

novi, nedosegljivi, dvojno posevni brivni aparat idealni pribor za samobrivce

Samoprodaja za Dravsko banovino:

F. TOMAŽIČ, MARIBOR, Slovenska ul. 5

Manufakturna trgovina
FRANJO MAJER - Maribor
GLAVNI TRG 9
se priporoča